



# DUKH<sup>sen</sup>

Nr. 14 - 1. kvartal 2008

DUKHs guider til borgeren

Sygedagpenge

Ressourceprofil

Bolig



# Indhold

## DUKHs guider til borgeren

DUKHsen indeholder denne gang en række guider om forskellige ydelser, som vi ofte rådgiver om. Guiderne er tænkt som en hjælp til dig som borger, der ønsker en kortfattet og let tilgængelig introduktion til et bestemt område. Ambitionen er, at guiden skal give et grundlæggende indblik i de mest almindelige regler og bestemmelser og give hjælp til, hvad du særligt skal være opmærksom på. Guiderne rummer endvidere henvisninger til yderligere hjælp og information.

Den enkelte guide er en del af en serie. I dette nummer af DUKHsen er der guider til

- Støtte til bolig
- Sygedagpenge samt
- Arbejdsevnetoden (ressourceprofilen)  
som blandt bruges i sager revalidering, fleksjob og førtidspension, men også i sager om sygedagpenge og kontanthjælp

Serien "DUKHs guider til borgeren" udbygges løbende med nye guider. Hold øje med vores hjemmeside [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk).

Hvis du er sagsbehandler, vil der givet ikke være meget nyt at hente i denne DUKHs. Vi lover, det bliver bedre næste gang, hvor DUKHsen handler om arbejdsmarked. Men hvis du har en borger, som måske kan bruge en af vores guider, så må du naturligvis meget gerne give et eksemplar til vedkommende.

God læselyst  
Thomas Christensen  
Informationsmedarbejder

## Indhold af DUKHsen - guider til borgeren

- **Arbejdsevnetode - ressourceprofil** **side 3**
- **Jeg er syg - værd at vide om sygedagpenge** **side 7**
- **Støtte til indretning og anskaffelse af bolig** **side11**

»DUKHsen« er et temahæfte om sagsbehandling på handicapområdet. Bladet udgives af Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet fire gange årligt.

Formålet er at belyse centrale problemstillinger, når det gælder sagsbehandling og retssikkerhed på handicapområdet og formidle DUKHs væsentligste erfaringer fra vores rådgivningsvirksomhed på området.

Ambitionen er, at »DUKHsen« skal kaste lys over praksis på handicapområdet og medvirke til at skabe debat om nogle af de aspekter af sagsbehandlingen, som giver anledning til problemer.

Bladet henvender sig til borgere og sagsbehandlere med faglig eller personlig interesse i området.

Udgiver:  
DUKH ▫ Banegårdspladsen 2, 2. ▫ 6000 Kolding ▫ Tlf. 7630 1930 ▫ Fax 7554 2669 ▫ [mail@dukhdk](mailto:mail@dukhdk) ▫ [www.dukhdk](http://www.dukhdk)  
ISSN: 1903-0568

Ansvarshavende  
Redaktion og kontaktperson:

Alice Brun  
Thomas Christensen,  
[thomas.christensen@dukhdk](mailto:thomas.christensen@dukhdk)  
dr. tlf.: 22 68 10 47



Denne guide er en kortfattet introduktion til Arbejdsevne-metoden (ressourceprofilen), som anvendes i sager om revalidering, fleksjob og førtidspension.

Guiden er del af en serie, som udbygges løbende med guider på andre områder. Find flere guider på [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

Værd at vide om :

# Arbejdsevne-metoden

(Ressourceprofilen)

M a r t s 2 0 0 8

## Grundlæggende om Arbejdsevnetmetoden

I sager, der handler om din arbejdsevne, skal kommunens jobcenter i en række tilfælde bruge Arbejdsevnetmetoden.

Arbejdsevnetmetoden indebærer, at Jobcentret sammen med dig skal beskrive og vurdere din arbejdsevne og tage stilling til, om det er muligt at give dig tilbud, der kan udvikle din arbejdsevne.

I dette arbejde er ressourceprofilen det centrale værktøj.

Formålet med Arbejdsevnetmetoden er blandt andet:

- At styrke din retssikkerhed ved at stille krav til den måde, hvorpå Jobcentret vurderer din arbejdsevne
- At sikre at du som borger får mulighed for at spille en aktiv rolle i din sag
- At sikre grundlaget for at finde de rigtige tilbud til dig.

Det er derfor vigtigt for dig at kende Arbejdsevnetmetoden, hvis Jobcentret behandler en sag om din arbejdsevne.

### Hvornår bruges Arbejdsevnetmetoden

Arbejdsevnetmetoden skal ifølge lovgivningen bruges i sager om revalidering, fleksjob og førtidspension.

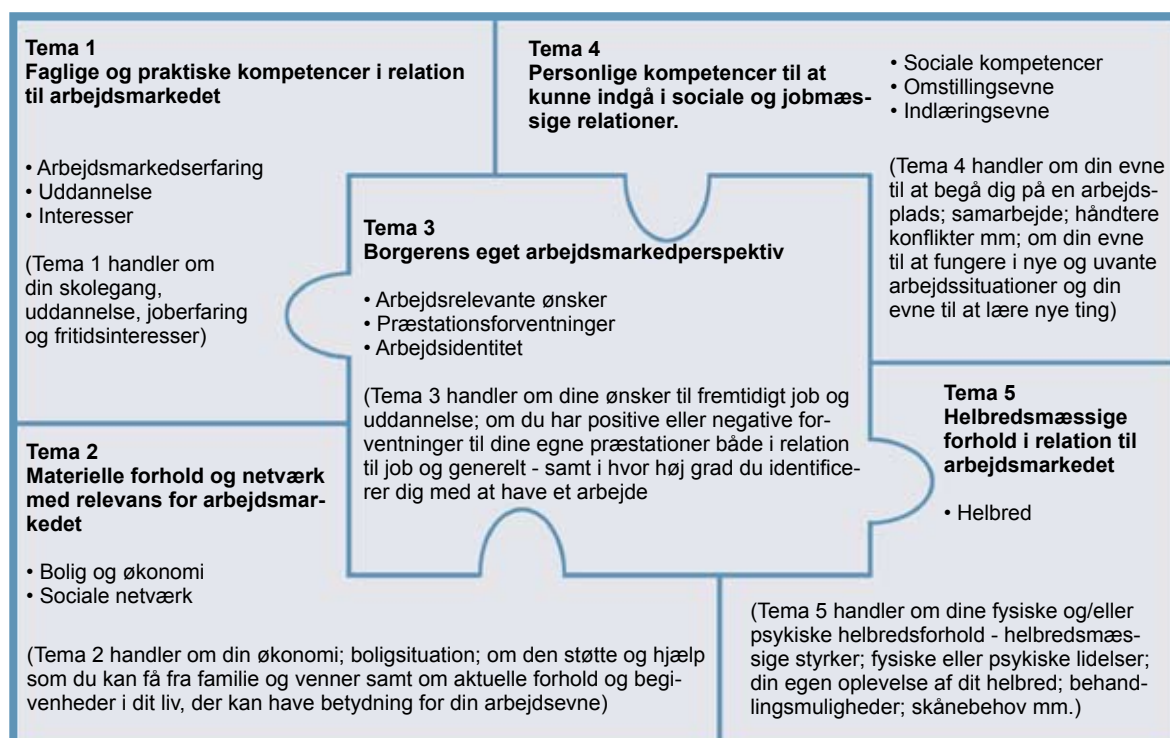
Arbejdsevnetmetoden kan med fordel bruges i sager om kontanthjælp/aktivering og sygedagpenge, hvis din arbejdsevne er truet, og du derfor har behov for en særlig indsats for at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Specielt i sygedagpengesager er der dog en række situationer, hvor Arbejdsevnetmetoden skal anvendes. Du kan læse mere om sygedagpenge i DUKHs guide: "*Jeg er syg – værd at vide om sygedagpenge*", som du finder på [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk).

### Hvad er en ressourceprofil

Ressourceprofilen er det redskab, som Jobcentret bruger, når din arbejdsevne skal belyses. Ressourceprofilen omfatter 12 punkter – fordelt på 5 temaer. Elementerne udgør tilsammen de forhold, der skal beskrives og vurderes for at belyse arbejdsevnen.

De 12 punkter fremgår af nedenstående figur. Jobcentret skal beskrive hvert af de 12



Ressourceprofilen

punkter og på grundlag heraf beskrive og vurdere dine faglige og personlige ressourcer i forhold til arbejdsmarkedet samt de barrierer, der eventuelt forhindrer dig i at udnytte din arbejdsevne på arbejdsmarkedet.

Ressourcer kan for eksempel være faglig viden og arbejdserfaring. Barrierer kan være helbredsproblemer, sociale problemer eller andet.

#### **Hvordan udarbejdes en ressourceprofil**

Sagsbehandleren skal samarbejde med dig om udarbejdelsen af ressourceprofilen. Dine oplysninger og synspunkter skal indarbejdes i ressourceprofilen.

I de fleste tilfælde vil det være nødvendigt også at indhente oplysninger fra andre, der har kendskab til dig. Det kan for eksempel være læge, hospital, revalideringsinstitution, virksomheder, fagforening, jobkonsulenter med flere.

Det er Jobcentrets opgave at udarbejde en ressourceprofil, og det er Jobcentrets opgave at vurdere din arbejdsevne.

#### **Hvordan bruges ressourceprofilen**

På grundlag af ressourceprofilen skal Jobcentret vurdere din arbejdsevne og vurdere, om du kan støttes i at udvikle arbejdsevnen.

Ved denne vurdering matches din ressourceprofil med forholdene og kravene på arbejdsmarkedet gennem en beskrivelse af:

- Dine faktiske ressourcer, der kan bruges på arbejdsmarkedet
- Mulighederne for at udvikle dine ressourcer
- Mulighederne for at mindske eller fjerne de barrierer, der gør det vanskeligt for dig at komme på arbejdsmarkedet
- De jobfunktioner og jobmuligheder som din ressourceprofil peger på.

Sagsbehandleren skal drøfte ressourceprofilen og vurderingen af din arbejdsevne med dig.

Hvis du er uenig med Jobcentret om beskrivelserne og vurderingen af din arbejdsevne, skal Jobcentret beslutte, om man vil fastholde sin beskrivelse og vurdering.

Hvis Jobcentret fastholder sin beskrivelse og sine vurderinger, skal dine synspunkter tilføjes i ressourceprofilen, således at de indgår i den samlede vurdering af din arbejdsevne.

#### **Hvordan bruges Arbejdsevneметоден i din sag**

Arbejdsevneметоден skal bruges ved sagens start - når der første gang træffes beslutning om revalidering, fleksjob eller førtidspension.

Men metoden skal også bruges undervejs i sagsforløbet, hvis der skal tages stilling til ændringer i den oprindelige plan, eller der skal tages beslutning om forlængelse, ophør eller frakendelse af disse tilbud.

## **Rådgivning i DUKH**

DUKH er en selvejende institution under Velfærdsministeriet, der giver uvildig råd og vejledning om sagsbehandling på handicapområdet til både borgere og myndigheder, ligesom vi mægler i sager, som er gået i hårdknude.

Alle mennesker med en varig funktionsnedsættelse, deres pårørende, bekendte og kontaktpersoner kan kontakte os og få rådgivning.

Rådgivningen er gratis.

Du kan kontakte os telefonisk på 76 30 19 30 eller via vores hjemmeside [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

Du kan abonnere på vores temahæfte, hvor vi skriver om retssikkerhed og vores erfaring med sagsbehandling på handicapområdet.

Du kan også bruge os som oplægs- og foredragsholder. Læs mere på [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

Ressourceprofilen er altså tænkt som et dynamisk værktøj, der kan ændres undervejs i forløbet. Ressourceprofilen skal således løbende opdateres med nye relevante oplysninger om din arbejdsevne for at være brugbar. Det kan for eksempel være nye oplysninger om dine helbredsforhold eller erfaringer fra arbejdsprøvningsforløb.

Arbejdsevne-metoden er en obligatorisk metode i sager om revalidering, fleksjob og

førtidspension. Derfor må der som hovedregel ikke træffes beslutning i disse sager – hverken om tilkendelse, frakendelse, ophør eller forlængelse, uden at der foreligger en opdateret og brugbar ressourceprofil.

Hvis Jobcentret ikke har brugt Arbejdsevne-metoden – eller metoden er brugt utilstrækkeligt – betyder det som udgangspunkt, at Jobcentrets beslutninger om revalidering, fleksjob og førtidspension ikke er gyldige.

## Vær særlig opmærksom på:

Arbejdsevne-metoden er et vigtigt redskab i samarbejdet mellem dig og Jobcentret. Den er din mulighed for at medvirke ved behandlingen af din sag og en god mulighed for at få indsigt i Jobcentrets vurderinger af din arbejdsevne. Det er derfor vigtigt, at du deltager konstruktivt i samarbejdet og aktivt forholder dig til Jobcentrets vurderinger.

Erfaringerne fra DUKHs rådgivningsarbejde viser, at fejl i brugen af Arbejdsevne-metoden ofte skyldes, at ressourceprofilen ikke opdateres forud for, at der træffes en ny beslutning i sagen.

DUKHs erfaringer peger endvidere på, at der i ressourceprofilen og arbejdsevnevurderingen ofte sker en sammenblanding af den beskrivende del (de faktiske oplysninger om dine forhold) og den vurderende del (den socialfaglige vurdering af din arbejdsevne, der følger af disse oplysninger). De enkelte dele skal tydeligt adskilles, således at det fremgår, hvilken dokumentation, der ligger til grund for vurderingerne.

Du har krav på at få udleveret en udskrift af den endelige ressourceprofil og den samlede arbejdsevnevurdering.

## Hvis du får afslag

Du kan ikke klage selvstændigt over ressourceprofilen - eller over Jobcentrets vurdering af din arbejdsevne. Derimod kan du klage over de afgørelser om revalidering, fleksjob eller førtidspension, som Jobcentret træffer

på grundlag af Arbejdsevne-metoden - og i dén forbindelse kan du samtidigt også klage over eventuelle mangler i ressourceprofilen / arbejdsevnevurderingen.

### Kort sagt

Arbejdsevne-metoden betyder altså, at der skal udarbejdes en ressourceprofil.

Ressourceprofilen er et særskilt dokument, der skal foreligge i din sag, hvis din sag handler om revalidering, fleksjob eller førtidspension.

Profilen skal skabe et realistisk billede af din arbejdsevne – kortlægge dine ressourcer og muligheder på arbejdsmarkedet

I sin fulde udstrækning indebærer Arbejdsevne-metoden, at Jobcentret på grundlag af ressourcepro-

filen vurderer din arbejdsevne.

Metoden indebærer endvidere, at Jobcentret skal vurdere, om du gennem forskellige tilbud kan støttes i at udvikle din arbejdsevne.

Centret skal – hvis det er relevant - give dig tilbud, der kan forbedre din arbejdsevne

Nogle af dine ressourcer kan måske videreudvikles – og nogle barrierer kan mindskes - gennem kurser, uddannelse, jobtræning, rådgivning, behandling med mere eller gennem hjælp til at finde et job, der bedre matcher dit helbred.



## Den **Uvildige** Konsulentordning på Handicapområdet

Denne guide henvender sig til dig, der ønsker en kortfattet introduktion til sygedagpengeområdet.

Guiden er del af en serie, som udbygges løbende med guider på andre områder. Find flere guider på [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

Jeg er syg - værd at vide om

# Sygedagpenge

Marts 2008

## De vigtigste regler på området

Hvis du er syg i længere tid, igangsætter kommunens jobcenter et opfølgingsforløb.

Dette gælder, hvad enten du bliver sygemeldt på jobbet, eller du bliver sygemeldt, mens du modtager dagpenge. Det gælder også i de situationer, hvor din arbejdsgiver udbetaler dig løn under din sygdom, eller hvis du er selvstændig.

### Krav til opfølgning

Kommunen skal løbende følge op på sygemeldingen, hvor der hver gang skal foretages en samlet vurdering af dit behov for behandling, optræning eller revalidering. Første opfølgning skal foretages, inden du har været sygemeldt i 8 uger. Formålet er at fremme arbejdsfastholdelse og hurtigst mulige raskmelding samt iværksætte den nødvendige indsats.

Ved hver opfølgning skal der tages stilling til, om næste opfølgning skal foretages inden 4 eller 8 uger.

### Opfølgningsplanen

Senest i tilknytning til den anden opfølgning skal der udarbejdes en skriftlig opfølgningsplan.

Planen skal indeholde mål med opfølgningen samt en nærmere beskrivelse af den konkrete opfølgningsindsats. Planen skal have særlig fokus på arbejdsfastholdelse og tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Kommunen skal ved hver opfølgning tage stilling til behovet for at justere planen – og dermed indsatsen i din sag.

Du skal have en kopi af planen. Hvis der foretages væsentlige justeringer i planen, skal du have kopi af den nye plan.

### Ophør af sygedagpenge

Sygedagpengene ophører

- når du er rask, eller
- når kommunen vurderer, at din sygdom er stationær, eller
- når du har modtaget sygedagpenge i 52 uger og ikke opfylder betingelserne for forlængelse af sygedagpengene, eller
- når du ikke samarbejder om opfølgning, deltager i relevante undersøgelser, behandling med videre.

### Forlængelse af sygedagpenge

#### - varighedsbegrænsningen

Hvis dit sygeforløb trækker ud, skal kommunen gennemføre en særlig vurdering af din sag ved udløbet af de 52 uger. Og her kan kommunen forlænge udbetaling af sygedagpenge, hvis du opfylder en af de 6 betingelser nedenfor:

1. der kan med sandsynlighed igangsættes revalidering, som vil bringe dig tilbage på det ordinære arbejdsmarked
2. der er behov for at gennemføre arbejdsprøvning eller andre afklarende foranstaltninger
3. du er under eller venter på lægelig behandling, som forventes at kunne få dig tilbage på det ordinære arbejdsmarked inden for 2 år
4. du lider af en livstruende sygdom uden behandlingsmuligheder
5. der verserer en arbejdsskadesag
6. du selv eller kommunen har rejst en pensionssag

## Vær særlig opmærksom på

- Når kommunen vurderer, at du ikke længere opfylder betingelserne for at modtage sygedagpenge, enten:
    - fordi din sygdomstilstand anses for at være stationær, eller
    - fordi du har nået varighedsbegrænsningen, og kommunen vurderer, at du ikke opfylder en af de 6 forlængelsesmuligheder, som er nævnt ovenfor
- så skal kommunen *forinden* tage stilling til, om der er behov for yderligere foranstaltninger for at bringe dig tilbage til arbejdsmarkedet. Du selv, din læge, den faglige organisation, din arbejdsplads med flere inddrages.
- Kommunen skal *forinden*, den stopper for udbetalingen af sygedagpenge gennemføre en vurdering af, om du er berettiget til fleksjob.
  - I de tilfælde, hvor kommunen standser udbetalingen af sygedagpenge med henvisning til varighedsbegrænsningen, eller fordi din lidelse er stationær, skal der altid være udarbejdet en ressourceprofil.
  - Ressourceprofilen beskriver din arbejds-evne, og den anvendes som beslutningsgrundlag, når kommunen tager stilling til, om du er berettiget til revalidering, fleksjob eller førtidspension.
  - Ressourceprofilen skal udarbejdes efter faste regler. Den beskriver din baggrund, dine erfaringer, dine muligheder og begrænsninger inden for en række områder som for eksempel arbejde, uddannelse, helbred med videre. Særlig vigtigt er det, at kommunen skal udarbejde ressourceprofilen i et samarbejde med dig, og at dine kommentarer skal indgå i den.
  - Du kan læse mere om ressourceprofilen i DUKH's guide: "Værd at vide om arbejdsevne-metoden".
  - Det er vigtigt, at du løbende medvirker i behandlingen af din sag, at du kommer til de samtaler, du indkaldes til, deltager i undersøgelser og behandling, eventuelle arbejdsprøvninger med videre. I modsat fald kan kommunen stoppe for udbetaling af sygedagpenge.

### Hvis sygedagpengene stopper

Når kommunen stopper for dine sygedagpenge, og du ikke samtidig overgår til arbejds-løshedsunderstøttelse, vender tilbage til lønarbejde eller selvstændig virksomhed, skal din sagsbehandler give dig råd og vejledning om din mulighed for at opnå andre forsørgelses-ydelser – for eksempel kontanthjælp.

## Rådgivning i DUKH

DUKH er en selvejende institution under Velfærdsministeriet, der giver uvildig råd og vejledning om sagsbehandling på handicapområdet til både borgere og myndigheder, ligesom vi mægler i sager, som er gået i hårdknude.

Alle mennesker med en varig funktionsnedsættelse, deres pårørende, bekendte og kontaktpersoner kan kontakte os og få rådgivning.

Rådgivningen er gratis.

Du kan kontakte os telefonisk på 76 30 19 30 eller via vores hjemmeside [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

Du kan abonnere på vores temahæfte, hvor vi skriver om retssikkerhed og vores erfaring med sagsbehandling på handicapområdet.

Du kan også bruge os som oplægs- og foredragsholder. Læs mere på [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

## Yderligere rådgivning og oplysninger

### Din kommune

har altid pligt til at rådgive dig om dine muligheder, rettigheder og pligter.

### Fagforeninger

Hvis du er medlem af en fagforening, vil du ofte kunne hente støtte der. Mange fagforeninger har ansat socialrådgivere, der kan yde råd og vejledning for eksempel i forbindelse med et medlems sygedagpengesag, herunder kan være behjælpelige med at klage over afgørelser og om fornødent deltage i møder med myndigheden som bisiddere.

### Beskæftigelsesministeriet

På arbejdsdirektoratets hjemmeside [www.adir.dk](http://www.adir.dk) kan du finde regler om de beskæftigelseskrav, der skal være opfyldt for, at du kan modtage sygedagpenge herunder også beregningen af sygedagpengene.

### Handicaporganisationer og foreninger

Har du brug for at komme i kontakt med andre, der er i en tilsvarende situation, er der hjælp at hente i en af de mange organisationer på handicapområdet. Nogle af de store organisationer tilbyder også rådgivning til medlemmer.

## Klagemuligheder

Hvis kommunen stopper sygedagpengene, har du krav på at få en begrundet afgørelse med klagevejledning.

Bed altid om at få en afgørelse skriftligt. Afklar hvilke oplysninger og argumenter, kommunen har lagt til grund. Det kan hjælpe dig til at vurdere, om du er enig eller uenig i afgørelsen og afklare, om du vil bruge din klagemulighed.

I så fald skal du inden 4 uger (= 28 dage) sende din klage til jobcentret i kommunen, som skal vurdere, om de vil fastholde afgørelsen eller give dig helt eller delvist medhold i din klage. Du kan klage over en afgørelse om stop for sygedagpenge til Beskæftigelsesankenævnet. Du skal i første omgang sende din klage til kommunen, som skal genvurdere afgørelsen. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, skal den sende klagen videre til Beskæftigelsesankenævnet, som så træffer en afgørelse i sagen.



Den **Uvildige**  
Konsulentordning  
på Handicapområdet

Denne guide henvender sig til dig, der ønsker en kortfattet introduktion til Servicelovens § 116 om støtte til indretning og anskaffelse af bolig

Guiden er del af en serie, som udbygges løbende med guider på andre områder. Find flere guider på [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

Værd at vide om støtte til indretning og anskaffelse af:

**Bolig**

M a r t s 2 0 0 8

## De vigtigste regler på området

### Målgruppe

Du kan få hjælp til boligændringer eller i sidste ende en anden bolig, hvis du har en varigt nedsat funktionsevne, som giver dig problemer med at klare dig i din bolig. Herudover er det en betingelse, at problemet ikke kan afhjælpes på anden vis for eksempel ved hjælp af hjælpemidler eller hjemmepleje.

### Boligtper – hvor kan der ydes hjælp?

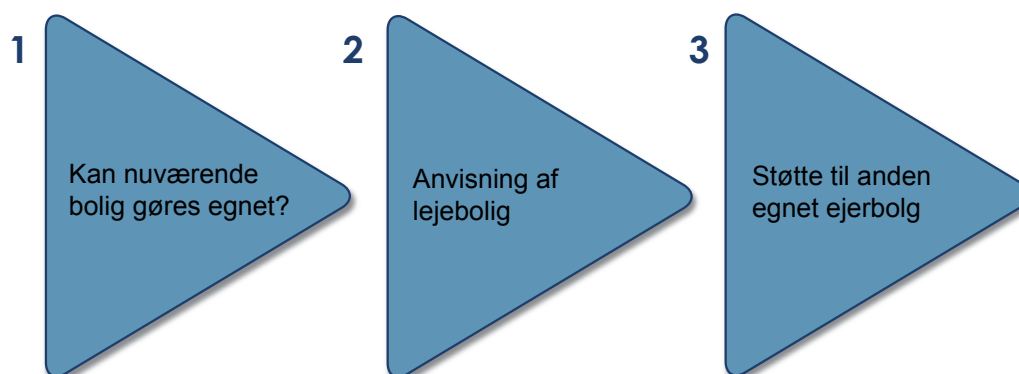
Du kan få hjælp til boligændringer, uanset om du bor til leje, er andelshaver eller ejer din egen bolig. Du kan også få hjælp, hvis du bor i bofællesskab eller hos familie. Boligbegrebet omfatter også plejefamiliers bolig, når

der er tale om varigt ophold. Hvis der er tale om en familie, hvor forældrene er skilt eller separeret, kan der også ydes hjælp til begge forældres bolig, hvis de begge har samvær med barnet.

### Sagsgang

Sagsgangen i en boligsag kan ses som en 3 trins raket, hvor kommunen først vil undersøge mulighederne for at gøre din nuværende bolig bedre egnet som opholdssted. Hvis det ikke er muligt, vil kommunen forsøge at finde en egnet lejebolig. Først hvis dette heller ikke er muligt, kan kommunen hjælpe dig med anskaffelse af en anden ejerbolig.

## Sagsgang



## Trin 1 - boligændring

Første trin handler om at undersøge, om din eksisterende bolig kan gøres egnet. Kommunen vil som regel starte med at lave en såkaldt funktions- og aktivitetsanalyse af dig og din nuværende bolig. Det er en beskrivelse af, hvorvidt det er muligt for dig at klare dig i boligen med dens nuværende indretning. Funktions- og aktivitetsanalysen vil munde ud i en beskrivelse af de nødvendige boligændringer, der skal til for at lette din hverdag.

Hvis kommunen vurderer, at boligen kan gøres egnet som opholdssted ved hjælp af boligændringer, så vil du få dem bevilget som en naturalydelse. Det betyder, at kommunen betaler udgiften til den billigst og bedst egnede løsning. Det er en god idé, at du på forhånd selv gør dig nogle tanker om dit behov.

Du skal være opmærksom på, at hjælp til boligændringer kun gives til nagelfaste genstande (ting som er fastgjort inventar) Der kan derfor samtidig være behov for forskelligt tilbehør, som ikke er nagelfast. Dette skal i så fald bevilges som hjælpemiddel.

### Pant i boligændringer

Du skal være opmærksom på, at hvis du får foretaget boligændringer i en ejerbolig, og det medfører, at boligen bliver mere værd, så kan kommunen tage pant for værdiforøgelsen. Det betyder, at du skal betale pantet tilbage til kommunen, hvis du sælger din bolig. Pantets værdi kan dog nedskrives over 20 år, hvis det må forventes, at værdien af boligændringen falder over tid.

### Reetablering af boligen

Du skal være opmærksom på, at der normalt ikke kan gives tilsagn om dækning af udgifter til nødvendig reetablering af en ejerbolig. Hvis for eksempel dit handicappede barn flytter hjemmefra, så dækker kommunen ikke som udgangspunkt udgifter til at bringe boligen tilbage til den oprindelige tilstand. Der kan dog laves en særskilt aftale mellem dig og kommunen om dette. Hvis boligindretningen derimod sker i en lejebolig, så skal der som udgangspunkt laves en aftale om reetablering. Hvis du bor i andelsbolig, kan det, alt afhængig af de vedtægter som gælder i den pågældende andelsboligforening, være relevant at indgå en aftale om reetablering.

Du skal altså være opmærksom på, om der er behov for og ret til at indgå en aftale med kommunen om reetablering af boligændringerne.

### Dækning af ekstraudgifter

Boligændringer kan i nogle tilfælde medføre ekstraudgifter for dig. Der kan være tale om ekstraudgifter til el og lignende. Du skal være opmærksom på, at en række af disse ekstraudgifter kan du få dækket efter reglerne om merudgifter i forbindelse med handicap.

## Trin 2 - lejebolig

Hvis din nuværende bolig ikke kan gøres egnet ved hjælp af boligændringer, så skal kommunen først forsøge at anvise dig en egnet lejebolig.

Også i forbindelse med anvisning af lejebolig kan der blive tale om afledte ekstraudgifter som for eksempel forhøjede forbrugsudgifter, øget husleje med mere. En række af disse kan dækkes efter reglerne om merudgifter.

Selvom kommunen anviser dig en lejebolig så vil den yderst sjældent være optimalt egnet for dig uden boligændringer. Der vil som regel være behov for boligændringer.

## Trin 3 - ejerbolig

Hvis kommunen vurderer, at din nuværende bolig ikke kan gøres bedre egnet ved hjælp af boligændringer og dernæst uden held gennem nogen tid har forsøgt at anvise dig en bedre egnet lejebolig, så kan det blive nødvendigt at anskaffe en egnet ejerbolig til dig. Men du skal være opmærksom på, at dette først kommer på tale, når alle andre muligheder er overvejet og afprøvet.

### Pant

Hvis du skifter fra en ejerbolig til en anden, så kan kommunen tage pant for forskellen mellem ejendomsvurderingerne på din nuværende og din kommende bolig. Også i dette tilfælde skal pantet indløses ved ejerskifte.

I langt de fleste tilfælde er det ikke muligt at finde en bolig, som er optimalt egnet. Der vil derfor skulle laves boligændringer. Du skal derfor være opmærksom på, at kommunen kan tage pant for den værdiforøgelse, som

## Rådgivning i DUKH

DUKH er en selvejende institution under Velfærdsministeriet, der giver uvildig råd og vejledning om sagsbehandling på handicapområdet til både borgere og myndigheder, ligesom vi mægler i sager, som er gået i hårdknude.

Alle mennesker med en varig funktionsnedsættelse, deres pårørende, bekendte og kontaktpersoner kan kontakte os og få rådgivning.

Rådgivningen er gratis.

Du kan kontakte os telefonisk på 76 30 19 30 eller via vores hjemmeside [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

Du kan abonnere på vores temahæfte, hvor vi skriver om retssikkerhed og vores erfaring med sagsbehandling på handicapområdet.

Du kan også bruge os som oplægs- og foredragsholder. Læs mere på [www.dukh.dk](http://www.dukh.dk)

boligændringen måtte medføre. Men også her kan der dog laves en aftale om, at pantet nedskrives over 20 år, hvis det må forventes, at værdien af boligændringen falder over tid. Du skal desuden være opmærksom på muligheden for at få lavet en aftale med kommunen

om reetablering af boligændringer.

Også i forbindelse med anskaffelse af anden ejerbolig kan der blive tale om afledte ekstraudgifter for dig, hvoraf en del kan dækkes som merudgifter.

## Vær særlig opmærksom på:

Du skal være opmærksom på, at en boligsag kan tage meget lang tid. Kommunen har ret til at lade dig opskrive på en venteliste til en lejebolig igennem nogen tid, før de har pligt til at hjælpe dig med at anskaffe en anden ejerbolig. Der er ikke nogen klare regler for hvor lang tid kommunen kan lade dig stå på venteliste. Kommunen skal dog i den enkelte sag vurdere, hvor akut dit behov for en anden bolig er. Du har ret til fra starten af at få oplyst af kommunen, hvornår du kan forvente en afgørelse.

### Hvem bestemmer indretning?

Der kan opstå uenighed om hvilke indretninger, der er nødvendige, og det kan give anledning til diskussioner mellem dig og kommunen. Du skal inddrages i din sag og det betyder, at kommunen skal lytte til og forholde sig til dine ønsker. Det er dog ikke det samme som, at du får det, som du ønsker.

Det er en god idé at bede kommunen om, at der laves referater fra møder, hvor både kommunens og dine vurderinger fremgår. På den måde sikrer du, at det klart fremgår, hvor der eventuelt er uenighed.

Du skal være opmærksom på, at kommunens fokus og opgave er at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for de(n) person(er) i husstanden, som har en funktionsnedsættelse. Det kan betyde, at de foreslåede ændringer kan opleves som forringelser for andre familiemedlemmer. Du skal også være opmærksom på, at kommunen har ret til at stille meget direkte spørgsmål til dit/jeres hverdagsliv og stille spørgsmålstejn ved det rimelige/fornuftige i dine/jeres ønsker i forhold til boligens type, størrelse og indretning, boligens stand, boligudgiften, boligens placering og meget andet.

## Hvordan gør du

Du skal henvende dig hos kommunen, hvis du har problemer med at klare dig i din bolig, som den er indrettet nu. Typisk vil kommunen have indrettet sig sådan, at du skal kontakte en hjælpemiddelafdeling, hvor det som regel er en ergoterapeut, der tager sig af sagen.

Hvis det viser sig, at din nuværende bolig ikke kan gøres bedre egnet som opholdssted ved hjælp af (hjælpemidler eller) boligændringer, så vil du typisk som det næste skulle i kontakt med kommunens boliganvisning. Endelig kan der i forbindelse med skift til anden bolig være behov for at tale med en socialrådgiver/sagsbehandler, som sidder med sager om dækning af merudgifter.

## Hvis du får afslag

Får du helt eller delvist afslag på din ansøgning, har du krav på at få en begrundet afgørelse med klagevejledning fra kommunen.

Bed altid om at få en afgørelse skriftligt. Afklar hvilke oplysninger og argumenter, kommunen har lagt til grund. Det kan hjælpe dig til at vurdere, om du er enig eller uenig i afgørelsen og afklare, om du vil bruge din klagemulighed.

I så fald skal du inden 4 uger (= 28 dage) sende din klage til kommunen, som skal vurdere, om de vil fastholde afgørelsen eller give dig helt eller delvist medhold i din klage. Hvis kommunen ikke giver dig fuldt ud medhold i din klage, skal den inden for 4 uger sørge for, at din klage sendes videre til behandling i Statsforvaltningen.

Find information om indretning af boliger og bygninger på [www.sbi.dk](http://www.sbi.dk) - vælg tilgængelighed samt [www.ds.dk](http://www.ds.dk) "DS 3028-2001 Tilgængelighed for alle - indretning indendørs og udendørs

Børne- og Ungeområdet:

## Støtte og indsatser til børn med fysisk og psykisk handicap

Få viden og overblik over problemstillinger og udfordringer samt regler indenfor området børn og unge med handicap

### Indhold

Kurset giver dig:

- viden og overblik over livsvilkårene for disse børn og deres familier og de særlige udfordringer i arbejdet med familierne og regler om handicapkompenserende ydelser
- viden om reglerne for særlig støtte til børn og unge - med fokus på børn med handicap
- indsigt i DUKHs erfaringer fra enkeltsagsrådgivning om dilemmaer, som ofte opstår i sagsbehandlingen
- eksempler på konkrete arbejdsmetoder

### Målgruppe

Målgruppen er sagsbehandlere eller socialrådgivere, der arbejder med børn og unge med psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser. Kurset henvender sig både til ledere, myndighedssagbehandlere og socialrådgivere i dag- og døgnforanstaltninger for børn og unge med handicap.

### Tid & Sted

Forår 2008

22.-23. april i Vejen

Efterår 2008

2. – 3. september 2008 i København

28. – 29. oktober 2008 i Odense

### Mulighed for at rekvirere kurset

Derudover tilbyder DUKH i samarbejde med Servicestyrelsen dig muligheden for at rekvirere kurset gratis til din arbejdsplads.

### Tilmelding COK - center for offentlig kompetenceudvikling

Kurset afholdes i samarbejde med Servicestyrelsen. For yderligere information kontakt fagansvarlig Vibeke Larsen, tlf.: 22 68 23 00, e-mail [vibeke.larsen@dukh.dk](mailto:vibeke.larsen@dukh.dk). Tilmeldingen på <http://www.cok.dk/2006/side.asp?side=Kategorier.asp&kategori=3&id=9318>

### Tabt arbejdsfortjeneste – veje og vildveje (SEL § 42)

Grundlæggende undervisning i tabt arbejdsfortjeneste (SEL § 42) baseret på DUKHs praksiserfaring

Det kan være svært at foretage skøn og individuelle vurderinger efter §42. Du skal tage stilling til, hvorvidt familien er berettiget til hjælpen afhængigt af både barnets funktion og familiens livssituation. Hvad skal timetallet evt. være, og hvad er beregningsgrundlaget? Hvilke overvejelser skal du foretage sammen med familien? Hvilke konsekvenser kan det have at modtage TA? Hvilke alternativer kan der evt. være? Hvilke særlige problemstillinger skal du være opmærksom på at yde rådgivning om? Hvordan får du tydeliggjort begrundelserne for din afgørelse, så familien forstår baggrunden? På dette kursus giver vi dig hjælp til de mange overvejelser:

- De grundlæggende principper i bestemmelsen, herunder kompensationsprincippet.
- Rådgivning til forældrene – før – under og efter.
- Rådgivning i forhold til konkrete situationer. Eksempler fra DUKHs enkeltsagsrådgivning
- Afgrænsning til andre områder/muligheder og konsekvenser
- Redskaber til at lave en god begrundelse: Hvad taler for – hvad taler imod bevilling i forhold til betingelserne? – Hvad blev udslagsgivende?

Vi vil bruge oplæg, praktiske øvelser og dialog, hvor vi både diskuterer dine problemstillinger fra praksis og drager nytte af dine egne erfaringer med servicelovens § 42.

#### Tid & sted

Scandic Hotel i Roskilde 3. april 2008, 9-16  
Hotel Park Inn i Vejle 1. april 2008, 9-16

Undervisere: Lone Hesselbæk & Vibeke Larsen  
Pris: 1895,- plus moms

### Genoptræning og vedligeholdelsestræning

Behov for træning? Deltag i vores kursus om genoptræning og vedligeholdelsestræning

Når du arbejder med genoptræning eller vedligeholdelsestræning, er det et sæt omfattende regler fra både sundhedsloven og serviceloven, du skal kende til. Der er kommet mange ændringer og nye forventes også i 2008. Med udgangspunkt i lovgivningen og DUKH's erfaringer fra enkeltsagsrådgivningen sætter vi fokus på træningsområdet, således at en sammenhængende træningsindsats bliver til gavn for både borgeren og myndighederne. Vi kommer ind på:

- Hvad siger reglerne om genoptræning og vedligeholdelsestræning efter sundhedsloven og serviceloven?
- Genoptræningsplanen, et redskab til en sammenhængende genoptræningsindsats for borgeren
- Kommunens forpligtelser på genoptræningsområdet
- Hvorledes sikres rigtige afgørelse i forhold til vedligeholdelsestræning?
- Reglerne for vederlagsfri fysioterapi i en brydningstid
- Klageadgang på området
- Særlige fokuspunkter på området ift retssikkerheden
- Behandlingsredskaber og hjælpemidler

Dagen kommer til at bestå af både oplæg og dialog. Du kan stille spørgsmål og få glæde af andres erfaringer

#### Tid & sted

Scandic Hotel i Roskilde 23. april 2008, kl. 9-16  
Hotel Park Inn i Vejle 21. april 2008, kl. 9-16

Undervisere: Britta Christensen & Christiane Kristensen  
Pris: 1895,- plus moms

Kurserne udbydes af DUKH i samarbejde med Fagkurser.

Kontakt Per Windfeld-Hellsten fra Fagkurser for tilmelding. Læs mere om Fagkurser på [www.fagkurser.dk](http://www.fagkurser.dk).

Hvis du ønsker yderligere oplysninger, er du også velkommen til at kontakte DUKHs informationsmedarbejder Thomas Christensen

#### Kontaktoplysninger

Fagkurser  
Per Windfeld-Hellsten  
Telefon: 4919 0090  
Telefax: 4919 0590  
Mobil: 2424 4241  
Email: [pwh@fagkurser.dk](mailto:pwh@fagkurser.dk)

DUKH  
Thomas Christensen  
Telefon 76 30 1930  
Telefax 7554 2669  
Mobil 2268 1047  
Email: [thomas.christensen@dukh.dk](mailto:thomas.christensen@dukh.dk)

**Boligændringer og boligsift**

*Få del i DUKHs viden, når det gælder boligændringer og boligsift*

Der er sket mange ændringer inden for området, så arbejder du med bevilling af boligindretning efter Lov om Social Service § 116, så kan du på dette kursus komme godt rundt om alle de relevante emner. Vi kommer ind på:

- Sagsgang i en typisk boligsag
- Personkreds, boligbegrebet og formålet med servicelovens § 116.
- Reglerne om reetablering ved forskellige boligtyper (ejerbolig, andelsbolig og lejebolig)
- Reglerne om panttagning for boligændringer og ved boligsift.
- Snitflader til andre bestemmelser i serviceloven (Merudgifter og hjælpemidler) Hvad skal bevilges efter hvilke regler?
- Gennemgang og diskussion af de forvaltningsjuridiske problemer som vi ser hyppigst i DUKH
- Gennemgang og diskussion af de problemer vedrørende den "materielle lov", som vi hyppigst ser i DUKH.
- Sager og spørgsmål etc.

**Tid & sted**

Scandic Hotel i Roskilde 6. maj 2008, kl. 9-16

Hotel Park Inn i Vejle 8. maj 2008, kl. 9-16

Underviser: Jesper Jarl

Pris: 1895.- plus moms

---

Kurserne udbydes af DUKH i samarbejde med Fagkurser.

Kontakt Per Windfeld-Hellsten fra Fagkurser for tilmelding. Læs mere om Fagkurser på [www.fagkurser.dk](http://www.fagkurser.dk).

Hvis du ønsker yderligere oplysninger, er du også velkommen til at kontakte DUKHs informationsmedarbejder Thomas Christensen

**Kontaktoplysninger**

Fagkurser

Per Windfeld-Hellsten

Telefon: 4919 0090

Telefax: 4919 0590

Mobil: 2424 4241

Email: [pwh@fagkurser.dk](mailto:pwh@fagkurser.dk)

DUKH

Thomas Christensen

Telefon 76 30 1930

Telefax 7554 2669

Mobil 2268 1047

Email: [thomas.christensen@duk.dk](mailto:thomas.christensen@duk.dk)

## Få DUKHsen i din indbakke

---

Udfyld og fax denne side til DUKH på 75 54 26 69 eller send en mail til [thomas.christensen@dukh.dk](mailto:thomas.christensen@dukh.dk)

Sæt kryds  Ja tak jeg ønsker at modtage DUKHsen

Navn \_\_\_\_\_

E-mailadresse \_\_\_\_\_

Evt. kommune - organisation - forening \_\_\_\_\_

Vi behandler alle oplysninger med fortrolighed, og vi videreformidler ikke e-mailadresser til andre.

DUKHsen - temahæfte udgivet af

DUKH  
Banegårdspladsen 2, 2. sal  
6000 Kolding  
Tlf. 7630 1930

Redaktion og kontaktperson  
Informationsmedarbejder Thomas Christensen  
[thomas.christensen@dukh.dk](mailto:thomas.christensen@dukh.dk)  
Dir. tlf.: 22 68 10 47